

WERELD BURGER

wereldnieuws
in zakformaat

bpost
PB-PP | B-53
BELGIE(N)-BELGIQUE

PROTECCION SOCIAL
PARA TOD@S

PROTECCION SOCIAL
PARA TOD@S

PROTECCION SOCIAL
PARA TOD@S

PROTECCION SOCIAL
PARA TOD@S

PROTE

JAARVERSLAG 2016

Wereldburger is een driemaandelijkse uitgave van Wereldsolidariteit

Wereldsolidariteit vzw - Haachtsesteenweg 579, 1030 Brussel

18de jaargang • juli - augustus - september 2017 • Afgiftekantoor Kortrijk 1 • afdeling 2 • erkenning P309504

in deze krant

Deze Wereldburger is het jaarverslag van 2016. Al onze acties en projecten samenvatten op deze bladzijden is onmogelijk. Hierna volgt een bloemlezing van activiteiten in Noord en Zuid.

SPREKENDE CIJFERS	4
AZIË – FILIPIJNEN	7
LATIJS-AMERIKA – GUATEMALA EN PERU	10
AFRIKA – BURUNDI	14
POLITIEK WERK	18
BELGIË	20

De Wereldburger wordt gesubsidieerd door DGD, gedrukt op chloorvrij papier in het meest economische formaat en verzonden op de goedkoopste manier.

Wereldsolidariteit in jouw provincie:

- **West-Vlaanderen:** Mia Vandenbergh, mia.vandenbergh@wsm.be - gsm: 0473 62 34 39
- **Oost-Vlaanderen:** Bart Holvoet, bart.holvoet@wsm.be - gsm: 0475 48 66 03
- **Antwerpen:** Zofia Mezeyova, zofia.mezeyova@wsm.be - gsm: 0473 53 56 62
- **Vlaams-Brabant en Brussel:** Jacques Van der borgh, jacques.vanderborgh@wsm.be - gsm: 0478 70 34 70
- **Limburg:** Christine Liefsoens, christine.liefsoens@wsm.be - gsm: 0476 86 15 40

Wereldsolidariteit is het resultaat van de kracht van mensen samen in Noord en Zuid. Dat geldt ook voor de samenstelling van deze krant, het resultaat van samenwerking tussen de verschillende collega's. Hun namen vind je bij de respectievelijke artikelen.

Foto's:
Wereldsolidariteit
(tenzij anders vermeld bij de foto)

Eindredactie:
Nancy Govaerts
en Katrien Liebaut

Lay-out en druk:
Gevaert Graphics

Verantwoordelijke uitgever:
Andre Kiekens
Haachtsesteenweg 579
1030 Brussel

Wereldsolidariteit dankzij jouw steun op nummer: BE41 8900 1404 3510 - BIC VDSPBE91

Wereldsolidariteit in Noord en Zuid is mogelijk dankzij de steun van:

Samen staan we sterk

*Niemand kan alleen
Je bouwt een kathedraal
Met velen om je heen*

Stef Bos

Beste wereldburger

2016 was een jaar om niet snel te vergeten. We kijken terug op mooie activiteiten en realisaties, waarvan we er in dit jaarverslag enkele in de kijker zetten.

2016 was ook het jaar waarin we ons gloednieuwe vijfjarenprogramma voorbereidden en verdedigden. Dat was dit keer een complex proces omdat het gepaard ging met een grondige hervorming in onze sector. **We zijn trots te kunnen melden dat onze organisatie deze hervorming goed heeft doorstaan en dat ze zelfs tot een versterking van onze positie heeft geleid.**

Voorafgaand aan de sectorhervorming gaf de minister van Ontwikkelingssamenwerking de opdracht tot een doorlichting van iedere Belgische niet-gouvernementele organisatie. Het gespecialiseerde onderzoeksbureau Deloitte voerde de doorlichting uit. **Wereldsolidariteit behaalde een zeer hoge score.**

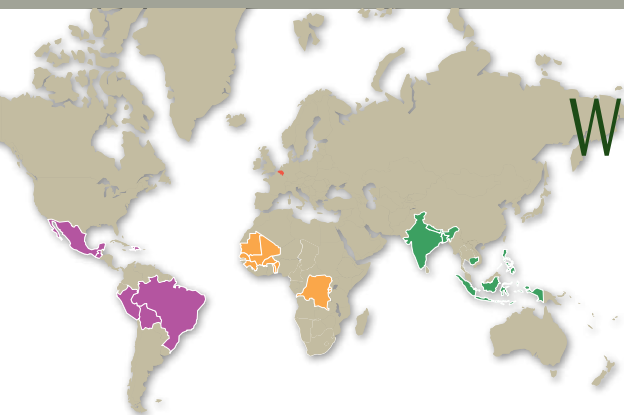
Om ons werk de komende vijf jaren nog beter en efficiënter uit te voeren kozen wij in 2016 voor een structurele samenwerking rond één van onze belangrijke focusthema's: waardig werk. **Samen met de Belgische vakbonden, de christelijke en socialistische mutualiteiten en vier andere ngo's bundelden we onze krachten.** We stemden onze strategieën op mekaar af en dienden gezamenlijke meerjarenprogramma's in. Met succes. **Ons nieuwe programma werd onlangs goedgekeurd.** In dit grote samenwerkingsverband neemt Wereldsolidariteit een leidende rol op, ook iets wat we u met plezier meedelen. Onze aanpak wordt vandaag door de minister erkend en door de administratie én de sector erg gewaardeerd.

De nieuwe aanpak is het gevolg van volgehouden inspanningen tot betere samenwerking, waarin we de laatste jaren slaagden. Onze voorbije campagne rond Sociale Bescherming (p 18) of onze samenwerking met de christelijke mutualiteit in Burundi (p 14) zijn hiervan illustraties. Samen met de collega's en netwerken van ACV en CM blijven we ervoor gaan.

Onze uitdaging voor de volgende jaren blijft het waarborgen van de goedgekeurde budgetten. Vele ngo's moesten de laatste tijd behoorlijk inleveren. (bijna twintig procent in 2017). De bodem is nu bereikt, verder inkrimpen is onverantwoord. **We willen het sterke signaal geven dat België haar verantwoordelijkheid moet blijven opnemen.** Voor ons nieuwe programma kunnen we voorlopig op onze middelen rekenen, maar we zijn ons ervan bewust dat we waakzaam moeten zijn om geen slachtoffer te worden van nieuwe budgetcontroles.

We hopen u met dit jaarverslag te kunnen aantonen dat investeren in onze strategieën een hoge ontwikkelingsrelevantie heeft en een sterke steun van de overheid verdient. Maar ook uw steun blijft nodig en nuttig. Het blijft nog steeds zo dat we voor elk programma zelf twintig procent van het budget op tafel moeten leggen. **Dank voor dat vertrouwen en teken van solidariteit.**

Andre Kiekens, algemeen secretaris Wereldsolidariteit

Wereldsolidariteit in de wereld 2016

Wereldsolidariteit steunt 83 partners in 23 landen

Afrika 61 % van de middelen, 10 landen, 38 partners	Latijns-Amerika 22 % van de middelen, 7 landen, 25 partners	Azië 16 % van de middelen, 6 landen, 19 partners
Centraal-Afrika 29 %, 3 landen, 15 partners: Burundi, Congo, Rwanda	Centraal-Amerika 11 % van de middelen, 4 landen, 14 partners: Dominicaanse Republiek, Guatemala, Haïti, Mexico	Zuid-Azië 10 % van de middelen, 3 landen, 10 partners: Bangladesh, India, Nepal
West-Afrika 32 %, 7 landen, 23 partners: Benin, Burkina Faso, Guinee, Mali, Mauritanië, Senegal, Togo	Zuid-Amerika 11 % van de middelen, 3 landen, 11 partners: Boliviaï, Brazilië, Peru	Zuidoost-Azië 6 % van de middelen, 3 lan- den, 9 partners: Cambodja, Filipijnen, Indonesië
Internationaal: 1% van de middelen, 1 partner		

Doorheen het jaar informeren wij u uitgebreid over het werk van onze partners in Noord en Zuid. Cijfers mogen daarbij uiteraard niet ontbreken. In dit jaarverslag publiceren we een beknopte samenvatting van onze inkomsten en uitgaven. Een uitgebreider overzicht van onze activiteiten, de balans en de resultatenrekening bezorgen wij u op eenvoudig verzoek. U kunt ook surfen naar onze website: www.wereldsolidariteit.be.

Resultaat 2016

In 2016 groeide het aantal activiteiten in het Zuiden licht verder. We versterkten ook onze organisatiestructuur. De kosten lagen zoals voorzien licht boven de inkomsten. We eindigden het boekjaar daardoor met een beperkt negatief resultaat van 69.121 euro.

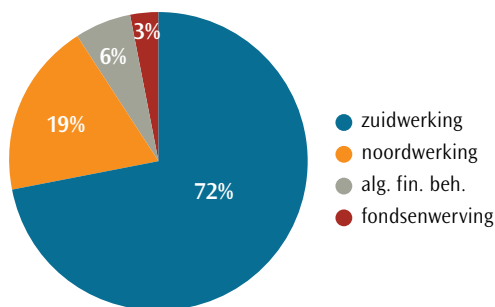
De inkomsten in 2016

Overheidsmiddelen: 65%

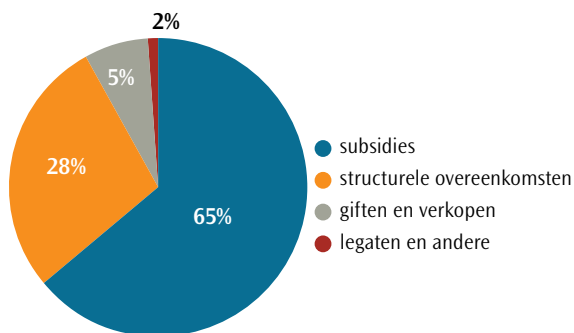
In 2016 ontving Wereldsolidariteit 6,3 miljoen euro subsidies, of 65% van de totale inkomsten. Het grootste deel van dit bedrag (5,9 miljoen euro) kwam van

de federale overheid. De rest van dit bedrag (317.827 euro) kwam van regionale overheden (gemeentes, steden, provincies, gewesten) en van tewerkstellings-subsidies. De federale subsidiebedragen verkrijgen we in het kader van vooraf zorgvuldig uitgestippelde meerjarenprogramma's waarin al onze activiteiten en resultaten duidelijk omschreven worden. De jaarlijkse subsidie hangt uiteraard samen met een uitgebreide verslaggeving. Iedere euro die we besteden, zowel hier als in het Zuiden, wordt jaarlijks verantwoord bij onze subsidiërende overheden. In 2016 sloten wij ons meerjarenprogramma 2014-2016 af.

Kostenstructuur 2016

Inkomstenstructuur 2016

Uitgaven 2016		Inkomsten 2016	
Zuidwerking	6.973.593	Subsidies	6.258.311
Noordwerking	1.825.252	Structurele overeenkomsten	2.766.657
Algemeen en financieel beheer	607.475	Giften en verkoop	461.967
Fondsenwerving	323.562	Legaten	132.847
		Andere	40.938
Totaal	9.729.881	Totaal	9.660.720

Andere inkomstenbronnen: 35%

Naast subsidies stellen wij ons ieder jaar tot doel om middelen te verzamelen uit verschillende inkomstenbronnen. Dat doen we niet zomaar. Als je als organisatie gezond en onafhankelijk wil blijven is dit belangrijk. Tegenover haar overheidsmiddelen moet een organisatie een percentage aan eigen inkomsten kunnen garanderen. Bovendien zijn er een aantal projecten die niet gesubsidieerd worden. Bij Wereldsolidariteit gaan we ieder jaar de uitdaging aan om minstens 35% van onze totale inkomsten te verzamelen aan eigen middelen. Ook in 2016 behaalden wij deze doelstelling. In totaal verzamelden wij 3.402.409 euro, wat neerkomt op 35% van onze totale inkomsten.

Waar komen deze eigen middelen vandaan?

Inkomsten uit giften en verkoop

In 2016 konden wij rekenen op de trouwe steun van vele geëngageerde donateurs zoals u! 2.859 families en 597 organisaties schonken samen een bedrag van 461.967 euro. Goed voor 14% van de eigen middelen.

Dank u wel! U heeft een hart voor het Zuiden.

Meerjarenovereenkomsten

Naast jullie vrijgevigheid mocht Wereldsolidariteit het grote bedrag van 2.766.657 euro ontvangen uit meerjarenovereenkomsten met 43 partners binnen en

buiten de christelijke arbeidersbeweging. Dit bedrag vertegenwoordigt 81% van de eigen middelen.

De samenstelling van dit bedrag

Van 11.11.11, de Vlaamse koepel van Noord-Zuidorganisaties ontvingen wij in 2016 243.265 euro, als onderdeel in een meerjarenovereenkomst. Overeenkomsten met de organisaties ACV, CM, Femma, kwb, KAJ, beweging.net, MOC, BRS en VDK-spaarbank zorgden samen voor een bedrag van 1,5 miljoen euro.

Het overige bedrag is afkomstig van fondsen en vakbondscentrales, regionale ziekenfondsen, regionale deelorganisaties en de Nationale Loterij die voor specifieke projecten hun steun overmaakten.

Op www.wereldsolidariteit.be/over_ons/met_de_steen_van_vindt_u_een_volledig_overzicht_van_onze_structurele_partners.

Legaten

In 2016 ontvingen wij vier legaten met een totale waarde van 132.847 euro.

Ons oprecht respect gaat naar al de mensen die het overwegen onze organisatie via hun testament te begunstigen. Dit nobele gebaar doet letterlijk leven. Meer weten over optimaal nalaten aan Wereldsolidariteit? Vraag gerust onze gratis brochure aan. (katrien.liebaut@wsm.be)

Spreekende cijfers

Wereldsolidariteit is lid van de VEF, de Vereniging voor Ethiek in de Fondsenwerving.

De Vereniging voor Ethiek in de Fondsenwerving waarborgt de morele kwaliteit van fondsenwerving en de doorzichtigheid van de rekeningen van haar leden. Ze controleert of een organisatie haar middelen verwerft op een ethisch verantwoorde manier. Jaarlijks voert de VEF een controle uit op de cijfers van haar leden. Via ons lidmaatschap bij de VEF willen we aantonen dat u er als Wereldburger op kan rekenen dat we omzichtig met uw geld omspringen.

Ook in 2016 haalden wij een uitstekend resultaat bij de VEF-controle. Uw gift wordt goed besteed.

Wat doen we met uw geld?

Investerings in onze partnerlanden: 72%

In 2016 ging bijna zeven miljoen euro ofwel 72% van de totale middelen naar onze partnerlanden. Een iets hoger bedrag dan in 2015. In 2016 konden wij, net zoals in 2015, alle voorziene programma's volledig uitvoeren. In totaal zetten 83 sociale organisaties zoals vakbonden, mutualiteiten, vrouwen- en jongerengroepen in 23 landen hun strijd tegen armoede en ongelijkheid verder.

Zo veel mogelijk mensen achter de visie van Wereldsolidariteit, ook in België: 19%

Ook in België en bij een aantal internationale instellingen wil Wereldsolidariteit haar rol spelen.

We doen dat door zo veel mogelijk mensen ervan te overtuigen dat waardig werk en sociale bescherming

de sleutels zijn om armoede op een duurzame manier te beeindigen. Om dat te realiseren, doen we aan sensibilisering en politiek werk. In 2016 voerden we samen met onze campagnepartner OKRA campagne rond sociale bescherming voor ouderen. Ook met kwb, CM, ACV en Pasar werkten we samen, rond thema's als Schone Kleren, sociale bescherming voor iedereen, recht op vrije tijd en sociaal toerisme voor iedereen. In totaal 1.825.252 euro ofwel 19 % ging naar de Noordwerking van onze organisatie.

Kwaliteitsgarantie en transparantie van onze werking: 6%

Uiteraard willen we ons werk op een kwaliteitsvolle manier uitvoeren. Een correcte en transparante communicatie is een belangrijke prioriteit. In 2016 besteedden wij 6% van onze middelen aan het algemeen beheer van onze organisatie. Hieronder valt onder meer de financiële dienst, het personeelsbeleid, een permanente kwaliteitsondersteuning en de algemene coördinatie. Samen garanderen zij de kwaliteit van ons werk.

Verzekeren van de middelen: 3%

3% van de middelen ging naar fondsenwerving, ofwel het verzamelen van middelen. Dit geld gebruiken we onder meer om op een kwalitatieve manier te rapporteren aan onze donateurs en om acties uit te werken ten voordele van onze organisatie.

Bedankt voor uw solidariteit. Samen maken we een verschil!

Katrien Liebaut

Alliance of Health Workers voerde in 2016 samen met Gabriela, een Filipijnse vrouwenorganisatie, een wekelang protest tegen de verhuis en de privatisering van het Fabella ziekenhuis. Fabella is de belangrijkste materniteit van Manila en wordt in de volksmond ook wel de 'babyfabriek' genoemd. Elke dag komen er gemiddeld 60 kinderen ter wereld. Voor armere vrouwen is het ziekenhuis de enige toegankelijke en betaalbare materniteit.

Strijd voor betere werkomstandigheden in de gezondheidszorg in de Filipijnen

We staan er in ons land soms te weinig bij stil, maar toegang hebben tot kwaliteitsvolle en betaalbare gezondheidszorg is geen evidentie. In de Filipijnen levert de Alliance of Health Workers (AHW), partnerorganisatie van Wereldsolidariteit, elke dag een verbeterde strijd tegen de dreigende privatisering van de publieke gezondheidszorg en tegen de verdere afbraak van de (al niet geweldige) loon- en arbeidsvoorwaarden van het personeel in de ziekenhuizen. Uit hun ervaringen leren we dat een goede gezondheidszorg hand in hand gaat met goede werkomstandigheden voor het gezondheidspersoneel.

Wereldsolidariteit heeft destijds kennis gemaakt met AHW via LBC-NVK, de bediendenvakbond van het ACV. Zij hadden al een aantal jaren contacten met de leiding van de organisatie en steunen hen ook vandaag nog. AHW is een alliantie van vak-

bonden in de publieke gezondheidssector die zo'n 27.000 leden vertegenwoordigen over de ganse Filipijnse archipel: dokters, verplegend personeel en administratief en technisch personeel van de openbare ziekenhuizen.

Wanbeleid treft arme patiënten

De publieke gezondheidszorg in de Filipijnen lijdt al jarenlang onder een ernstig gebrek aan investeringen omdat het ministerie van Volksgezondheid weigert voldoende budget te voorzien voor de gebruikelijke medische apparatuur en infrastructuur. Bovendien hebben achtereenvolgende regeringen getracht om, onder de noemer 'modernisering van de infrastructuur', de openbare ziekenhuizen in beheer te geven van private bedrijven. Vaak zijn dit grote conglomeraten die alleen uit zijn op het maken van winst op de rug van de patiënten.

De gevolgen van dit decennialange wanbeleid laten zich voelen, vooral bij de armste bevolking in de sloppenwijken van Manila en andere grote steden. Voor hen worden de openbare ziekenhuizen onbetaalbaar en ontoegankelijk, terwijl ze het door de grondwet voorziene basisrecht op gezondheidszorg zouden moeten garanderen. Voor de armsten onder hen bestaat er wel een soort van ziekteverzekering, 'Philhealth' genaamd, maar die is erg duur en kan voor heel wat aandoeningen niet worden ingeroepen. De patiënt krijgt weinig of niets van zijn of haar onkosten terugbetaald.

AHW verzet zich tegen de krimpende budgetten voor openbare gezondheidszorg en tegen de privatisering van de ziekenhuizen. Zo hebben ze de privatisering van het Philippine Orthopedic Center, het belangrijkste hospitaal voor de behan-

deling van spier- en botaanbindingen, kunnen tegenhouden. Na volgehouden acties en mobilisatie van de militanten werden de onderhandelingen tussen de overheid en de private speler die het ziekenhuis zou gaan uitbaten afgebroken. Mocht deze publiek-private samenwerking toch zijn doorgegaan, dan had dit zeker prijsstijgingen voor de patiënten tot gevolg gehad.

Maar het blijft niet bij manifestaties en straatacties: AHW heeft bij het Hooggerechtshof een klacht ingediend om de privatisering van de 72 nationale openbare ziekenhuizen tegen te houden. In het parlement ligt ook een wetsvoorstel om de privatisering van openbare gezondheidscentra te verbieden.

Vóór loonsverhoging en tegen 'contractualisering'

Als vakbond zet Alliance of Health Workers zich op de eerste plaats ook in voor het gezondheidspersoneel. Via vormingen worden de vakbondsleden geïnformeerd over de arbeidswetgeving en de voordelen waar gezondheidswerkers recht op hebben. De meest geëngageerde leden worden militant en leren hoe ze met het management van het ziekenhuis collectieve arbeidsovereenkomsten met betere arbeidsvoorwaarden en hogere lonen moeten onderhandelen. **Onder druk van AHW werd het gemiddelde loon voor een beginnend verpleger of verpleegster in 2016 met een derde opgetrokken, tot 26.192 pesos of zo'n 460 euro**

per maand. Het minimuminkomen om in Manila van te kunnen leven en een gezin te onderhouden is echter 32.000 pesos (572 euro). Daarom blijft AHW verder campagne voeren voor het verhogen van de minimumlonen.

Een ander heikel punt is het wijdverspreide gebruik van korte termijncontracten voor verplegend personeel. Niet alleen wordt zo de werkzekerheid ondermijnd, aangezien contractueel personeel makkelijker aan de deur kan worden gezet, maar worden ook de loon-en arbeidsvoorwaarden ondergraven. Wie met een contract is tewerkgesteld heeft immers een lager loon en minder recht op andere voordelen, zoals sociale zekerheid, dan

vast benoemd personeel. Daarom onderhandelt AHW om het contractuele personeel in de ziekenhuizen dezelfde rechten te geven als vaste werknemers en werkt het samen met vakbonden als KMU, ook een partner van Wereldsolidariteit, om een einde te maken aan de wet die de ‘contractualisering’ mogelijk maakt.

Voor AHW is het gevecht voor betere werknemersrechten en dat voor een kwaliteitsvolle en toegankelijke gezondheidszorg één en dezelfde strijd. Als het gezondheidspersoneel in de Filipijnen een betere behandeling krijgt, dan zal automatisch ook de kwaliteit van de zorg voor de modale Filipino verbeteren.

Afscheid van een gepassioneerde en inspirerende vakbondsvrouw

Op 3 april 2017 moesten wij afscheid nemen van Emma S. Manuel, erevoorzitster van Alliance of Health Workers, na een lange en moedige strijd tegen kanker. Heel haar professionele leven lang heeft Emma zich onvermoeibaar ingezet voor het Filipijnse gezondheidspersoneel. In 1992 was ze één van de leidende figuren in de campagne voor de ‘Magna Carta van de gezondheidswerkers’, het eerste en tot nog toe enige document dat een aantal voordelen voor het gezondheidspersoneel zoals risicopremie, overurenpremie, onderhoudstoelage, wettelijk vastlegt. Onder haar voorzitterschap werd met succes de privatisering van het nationale ziekenhuis voor mentale patiënten tegengehouden en konden 12 van 17 districthospitals in de provincie Isabela open blijven.

Haar bijdrage aan de AHW kan niet overschat worden! Ze zorgde ervoor dat de vakbondsleiders beter leerden luisteren naar de grieven van het gezondheidspersoneel en dat in alle ziekenhuizen van Manila collectieve arbeidsovereenkomsten werden afgesloten. Met veel toewijding stond ze ook naast haar patiënten en collega’s in Tondo Medical Center.

Maar we zullen ons Emma toch vooral herinneren als de warme, innemende persoonlijkheid die met een ongeziene strijdvaardigheid kon vertellen over de dagelijkse realiteit van haar ‘health workers’. We zullen haar erg missen.

Jong zijn in Guatemala

Jongeren in Guatemala vormen geen homogene groep. Er zijn belangrijke verschillen tussen jeugd in de steden en op het platteland. In de hoofdstad scheidt een enorme kloof rijk en arm.

Enkele onthullende cijfers!:

- Vier op tien armen zijn jonger dan vijftien
- Slechts één inheemse jongere op tien gaat naar school
- Slechts vijf inheemse jongeren op honderd starten universitaire studies
- Per etmaal wordt één moord op een kind of een minderjarige geregistreerd

Een afwezig jeugdbeleid

De grote problemen bij kinderen en jongeren, waarvan de meerderheid in grote armoede en op straat leeft, zijn te wijten aan een concentratie van de rijkdom in de handen van een minderheid. En aan een Guatemalteeks jeugdbeleid dat schittert door afwezigheid.

Sinds jaren pleiten onze partnerorganisaties, de jongerenorganisaties JOC en MOJOCA² en de vakbonden CGTG en MTC³ voor een Nationale Jeugdwet in Guatemala. Deze wet dient duidelijk te stellen dat jongeren een prioritaire bevolkingsgroep zijn en moet een instrument vormen om de enorme geweldplegingen tegen hen te voorkomen.

Beroepsopleidingen voor een betere toekomst

De organisaties JOC en MOJOCA werken met straatkinderen en met jongeren uit extreem arme families. Zij halen bijna nooit een erkend diploma en krijgen zelden toegang tot hoger onderwijs. Als gevolg vinden ze bijna nooit een formele job. Ze moeten zich tevreden stellen met klusjes.

MOJOCA organiseert daarom technische beroepsvormingen. Met eigen solidaire werkplaatsen zoals een bakkerij-patisserie, een pizzeria en een koffiehuis kunnen telkens zo'n twintig jon-

Jongeren verenigen zich en aarzelen niet om op te komen voor hun rechten

Kloof tussen arm en rijk

geren les volgen en een job uitoefenen. Wereldsolidariteit biedt haar trouwe steun aan dit programma.

Ernstig geweld en straffeloosheid

Vele jongeren en straatkinderen vallen ten prooi aan ernstig (seksueel) geweld en moordpartijen georganiseerd door privémilities, criminele bendes en soms zelfs door de politie. De slachtoffers krijgen op geen enkele manier bescherming en worden mishandeld en ondervoed in de publieke opvangcentra waar ze na het misdrijf terechtkomen. En de daders, die ontkomen meestal straffeloos.

Kennis van rechten en aanwakkeren van een solidaire geest

JOC en MOJOCA leren jongeren hun rechten, ze begeleiden hen bij acties, ze wakkeren hun politiek bewustzijn aan en moedigen hen aan een leidende rol op te nemen. Ze maken hen warm voor een warme en solidaire geest. Tegelijkertijd eisen onze partners het recht op een waardige job voor iedereen.

Het hoofd bieden aan deze problemen kan niet zonder een radicale verandering in de fiscale politiek, een herverdeling van de rijkdommen, een hervorming van onderwijs en werkgelegen-

MOJOCA organiseert technische vormingen voor jongeren

heid én gelijke rechten voor alle mensen uit verschillende gemeenschappen. **En daar maken onze partners werk van.**

Jacques Liesenborghs en Santiago Fischer

1. Cijfers uit het verslag 2015 van het mensenrechtenbureau, van het aartsbisdom van Guatemala.
2. JOC (Jovenes Obreros Christianos = KAJ – Katholieke Arbeidersjeugd) MOJOCA (Movimiento de Jovenes de la Calle, vereniging van straatkinderen)
3. CGTC (Central General de Trabajadores de Guatemala - Algemene centrale van arbeiders in Guatemala)
MTC (Movimiento de Trabajadores Campesinos(as) San Marcos - Vereniging voor plattelandsarbeiders San Marcos)

2016, een hoogtepunt voor sociale en solidaire economie in Peru

Om de economische crisis in Peru te bedwingen leverde de overheid de voorbije jaren forse inspanningen. Ze privatiseerde openbare diensten, versoepelde de arbeidswetgeving en legde de economische klemtoon op export. Tevergeefs. Meer dan de helft van de Peruanen leeft in armoede. Kwaliteitsvol onderwijs en gezondheidszorg zijn er enkel voor wie het kan betalen. De werkloosheid blijft enorm. Het huidige neoliberale economische model botst tegen de eigen grenzen aan. Peru bevindt zich in een economisch, sociaal, politiek en cultureel dieptepunt.

Voor het volk, door het volk

Maar een waardig alternatief wint terrein! Een alternatieve sociale economie groeit in Peru. **In dit economische model zijn tewerkstelling, een productie die aan de noden van de lokale bevol-**

king beantwoordt, democratische besluitvorming en maatschappelijke inbedding minstens even belangrijk als winst maken. Voor kwetsbare personen zoals vrouwen, jongeren en informele arbeiders biedt sociale economie een antwoord. Zij verenigen

Sensibilisering op straat

Sociale economie biedt een antwoord voor informele arbeiders, zoals straatverkopers.

zich in coöperaties, beheren samen hun activiteiten en zorgen zelf voor de verkoop en commercialisering van hun producten. Ze doen dit alles met respect voor dier en planeet én met inspraak van alle betrokkenen.

Nood aan een wettelijk kader

Overall in Latijns-Amerika leeft het sociale economie-model op. Maar om te kunnen groeien is er nood aan een wettelijk kader. Landen zoals Ecuador, Colombia en Brazilië bogen zich al over dit kader. Sociale economieprojecten worden er officieel erkend en krijgen er toegang tot financiële bronnen. Initiatiefnemers kunnen zich versterken via opleidingen. Producten uit de sociale en solidaire economie veroveren hun plaats op lokale, nationale en internationale markten.

In Peru is er helaas geen wettelijk kader beschikbaar. Daar wil onze partner GRESP, een netwerk van middenveldorganisaties (Grupo Red de Economía Solidaria del Peru) iets aan veranderen.

In 2016 wijdden zij hun politieke werk volledig aan het promoten van sociale economie in het parlement en het overtuigen van politici om een politiek beleid te voeren dat sociale economie begunstigt. Met een positief gevolg! Momenteel wordt een wetsvoorstel

bestudeerd dat toelaat dat de sector zich verder ontwikkelt.

Sterk in een netwerk

In 2016 breidde GRESP ook haar netwerk uit. Organisaties uit verschillende steden zoals Lima, Arequipa, Chiclayo en Ica traden toe. Zo'n uitbreiding is noodzakelijk om te kunnen wegen op politieke beslissingen, maar ook om burgers te kunnen sensibiliseren. Er kwam een verbond met de nationale vereniging van ecologische boeren, met de vereniging van artisanale producenten en met de vereniging van voedselproducenten. Met deze laatste zette GRESP een werkgroep op rond het thema 'voedselsoevereiniteit'.

Goede ideeën maken sterk

Spelers uit de sociale economie samenbrengen en hen de kans geven zichzelf te versterken via het uitwisselen van ideeën, daar draait het om voor GRESP. Dit maakten ze mogelijk tijdens een grote sociale economiebeurs, opgezet samen met een aantal lokale gemeenten én via specifieke stages. In 2016 dompelde GRESP 35 personen onder in de realiteit van de sociale economie in het Noorden van het land. De deelnemers blijven sindsdien met elkaar in contact.

Santiago Fischer

Burundi: volgehouden inzet van sociale bewegingen in een land in crisis

Burundi, een klein en dichtbevolkt land in Centraal-Afrika, telt 11 miljoen inwoners waarvan twee derde jonger is dan 25 jaar. Maar liefst 95% van de mensen is afhankelijk van landbouwactiviteiten.

Nadat een politieke crisis het land meer dan tien jaar onderdempelde in etnisch geweld en ernstige socio-economische achteruitgang, trad tussen 2005 en 2015 een periode van relatieve rust in. Meer dan 800.000 vluchtelingen konden terugkeren uit de buurlanden. Helaas bleef dit niet duren.

Een nieuwe politieke crisis diende zich aan in april 2015, na verschillende interpretaties van de grondwet inzake presidentsverkiezingen. Een

nieuwe periode van economische achteruitgang brak aan. Grote internationale donateurs zoals de Europese Unie, de VSA en België trokken zich terug. Ze stopten hun directe financiële steun aan overheidsprogramma's, omdat de Burundese overheid niet bereid was tot dialoog met alle betrokken partijen, en zeker niet met hun tegenstanders die ze verantwoordelijk achtten voor de poging tot staatsgreep van 13 mei 2015.

In tegenstelling tot de grote donateurs, bleven vele middenveldorganisaties en enkele internationale organisaties actief op het terrein.

Ze bleven zich onvermoeibaar inzetten voor de verdere ontwikkeling van het land, samen met de plaatselijke bevolking.

Dit geldt ook voor Wereldsolidariteit en haar Burundese partnerorganisaties. In het land werken we samen met zes lokale partners, allen sociale bewegingen die zich inzetten voor het recht op sociale bescherming. Een overzicht:

- De organisatie **ODAG** (l'Organisation pour le Développement de l'Archidiocèse de Gitega) bevordert sociale economie initiatieven en de toegang tot goede medische zorgen voor de inwoners van de provincies Gitega, Karuzi en Mwaro.
- De mutualiteit **MUNASA** start ziekenfondsen op en versterkt hen in het hele land, zodat kwetsbare mensen toegang krijgen tot betaalbare en kwaliteitsvolle zorgen. De Christelijke Mutualiteit (CM) is al vele jaren een zeer gewaardeerde partner.
- De organisatie **AGAKURA** organiseert beroepsopleidingen voor jongeren en helpt hen bij de start van een eigen kleine onderneming of handel. Ze leert gezinnen verbeterde en ecologisch verantwoorde landbouwtechnieken aan zodat ze beter kunnen leven van

een grotere opbrengst. Ze zijn actief in vijf gemeentes, verdeeld over de provincies Gitega, Ruyigi en Cankuzo.

- Onze partner **ADISCO** focust zich op jonge mannen en vrouwen die ze, na een beroepsopleiding, begeleiden bij de start van hun eigen zaak of onderneming, al dan niet in samenwerkingsverband of coöperaties. Ze zijn actief in de provincies Ruyigi en Cankuzo.
- We werken ook samen met de organisatie **CBY** die de sociale rechten en belangen verdedigt van senioren en met de vakbond **CSB** die de arbeidsrechten van werknemers uit de formele en informele sector verdedigt.

Meer dan 1.800 jobs

Ondanks de uiterst moeilijke omstandigheden zorgden de activiteiten en inzet van onze partnerorganisaties voor een echte verbetering van het leven van vele van hun landgenoten. Zo creëerden ze de voorbije drie jaren meer dan 1.800 jobs voor jonge mannen en vrouwen.

Deze jobs kwamen er door jongeren te organiseren in coöperaties, door hen te vormen in ondernemerschap en goed beheer, door hen te begeleiden en financieel te ondersteunen bij de opstart van hun eigen onderneming of door hen een beroep aan te leren.

Opleiding jonge lassers bij Agakura

In Gitega werken we samen met **partnerorganisatie Agakura**. Wat in 1994 in volle burgeroorlog opstartte als een opvangcentrum voor oorlogsweduwen en straatkinderen, is nu uitgegroeid tot een baken van hoop voor de vele kwetsbare jongeren die hun plaats moeten veroveren in de maatschappij. Door vorming, beroepsopleidingen en begeleiding bij de opstart van hun eigen zaak, helpt Agakura de jongeren op weg. Ze verwerven een inkomen, kunnen een gezin stichten en zoeken niet langer hun geluk in de steden, waar ze vaak verzeilden in de criminaliteit. **Jongens en meisjes volgen zonder onderscheid een intensieve beroepsopleiding. Ze krijgen vorming in hout- en metaalbewerking. Ze leren meubels, landbouwmateriaal en fietsen maken of worden opgeleid tot couturier.**

In 2016 studeerden zeventig jongeren af: vijftien lassers, acht schrijnwerkers, zesentwintig couturiers en achttien jongeren verdiepten zich in de transformatie van landbouwproducten. Deze zeventig laureaten zijn ook gevormd in ondernemerschap en in het opstarten van een eigen klein project.

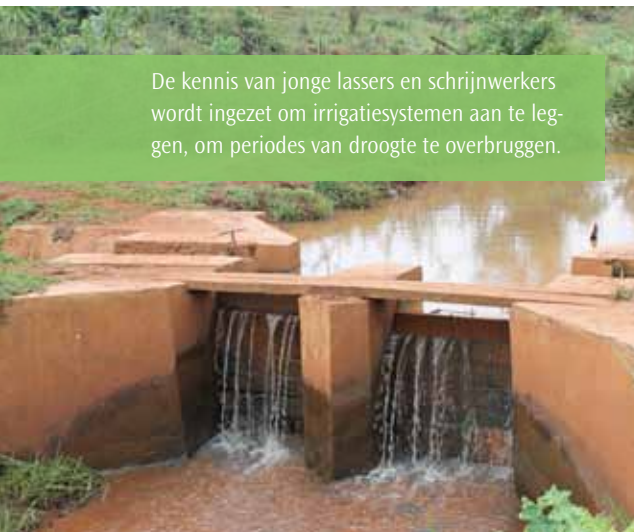
Voedselzekerheid voor 1.100 gezinnen

In een land waar bijna iedereen op en van het land leeft, hoeft het geen betoog dat de partners van Wereldsolidariteit zich de voorbije jaren ook onverminderd en resoluut inzetten voor het verantwoord omgaan met de beschikbare ruimte, de grondstoffen en gewassen, en het verbeteren van landbouwtechnieken.

De boeren met wie ze samenwerken leren hoe belangrijk het is hun milieu en onmiddellijke omgeving te beschermen. Ze gebruiken natuurlijke zaden en bestrijdingsmiddelen, beplanten hun terrassen in de heuvels met grassen en struiken die de grond fixeren zodat hun land niet wegvloeit wanneer ze het irrigeren. De kennis van de jonge lassers en schrijnwerkers wordt ingezet om een irrigatiesysteem aan te leggen waarbij water wordt opgevangen en gestockeerd om periodes van droogte te overbruggen.

Een grotere oogst moet ook bewaard en beveiligd kunnen worden tegen diefstal. Een rationeel beheer van de voorraad zorgt ervoor dat de boeren

De kennis van jonge lassers en schrijnwerkers wordt ingezet om irrigatiesystemen aan te leggen, om periodes van droogte te overbruggen.

hun oogst ook buiten het seizoen op de markt kunnen brengen, wanneer de prijzen hoger liggen. Zo vermijden ze hun productie met verlies te moeten verkopen. Onze partners bouwden tien hangars waar zeventwintig coöperaties en meer dan 1.100 gezinnen hun oogst kunnen bewaren.

Toegang tot medische zorgen via een netwerk van 56 ziekenfondsen

De partners slaagden erin duizenden huishoudens toegang te verlenen tot betaalbare kwaliteitsvolle medische zorgen dankzij de versterking van negenentwintig bestaande ziekenfondsen en de opstart van zevenentwintig nieuwe ziekenfondsen.

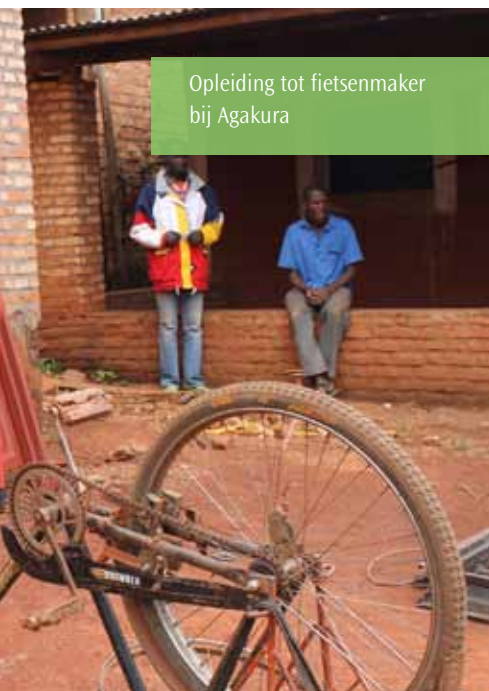
Het aantal aangesloten gezinnen is kleiner dan onze partners zich hadden vooropgesteld. Dit heeft te maken met de politieke crisis die de activiteiten in het land bemoeilijkte, maar ook met de herintroductie van de 'Carte d'Assurance Maladie'. Hoewel de nationale sociale beschermingspolitiek plaatselijke ziekenfondsen beschouwt als de beste strategie voor een algemene toegang tot gezondheidszorg in Burundi werd de kaart op grote

schaal bijna gratis aangeboden, dankzij een grote kapitaalinjectie van de Wereldbank. Vergelijk je de bijdrage van 1,6 euro op jaarbasis met een bijdrage van 8 euro op jaarbasis aan een mutualiteit, dan is de keuze voor vele arme Burundezers snel gemaakt. Zelfs mensen met iets meer mogelijkheden verkiezen deze kaart. De kaart verleent de mensen toegang tot publieke gezondheidsinstellingen maar deze zijn onvoldoende gesubsidieerd waardoor noch de kwantiteit, noch de kwaliteit van de geboden zorgen kunnen gegarandeerd worden.

Mutualiteiten zijn een structurele en duurzame oplossing want ze zijn minder afhankelijk van externe middelen, maar ook gedragen door lokale gemeenschappen. Bovendien voeren ze controles uit op de kwaliteit van de geboden zorgen en op het respecteren van de tarieven door (geconventioneerde) zorgverstrekkers en sensibiliseren ze hun leden rond ziektepreventie. Het vergroten van het aantal aangesloten leden verleent hen ook de nodige kracht om mee het gezondheidsbeleid in het land te bepalen.

Edmond Dieudonné Hakizimana

Opleiding tot fietsmaker bij Agakura

Sociale bescherming is een mensenrecht

Sociale bescherming is een mensenrecht. Toch kan drie vierde van de wereldbevolking geen dokter betalen, geen moederschapsrust nemen, geen pensioen ontvangen. Twee jaar lang voerde Wereldsolidariteit campagne voor een goede sociale bescherming voor iedereen. We deden dat samen, in een breed verbond van ngo's, vakbonden en mutualiteiten.

Resultaten

We blikken terug op een sterke campagne. In totaal steunden 90.000 mensen onze boodschap en werden meer dan 3.000 acties op touw gezet.

Met effect! Op 4 mei 2016 keurde het Federale Parlement een resolutie goed. Deze resolutie, of aanbeveling aan de regering, bevat heel wat elementen die onze campagne-eisen kracht bijzetten.

Een belangrijk moment dus. Met de resolutie geven zowel regerings- als oppositiepartijen een duidelijk politiek signaal. Ze vragen de regering om sociale bescherming een centralere plaats te geven in het Belgische internationale beleid.

De steun van het parlement leidde ook tot verdere resultaten. Momenteel werkt de Belgische

ontwikkelingssamenwerking aan een officieel standpunt over hoe zij de versterking van sociale bescherming zal organiseren. Daarnaast kwam er een samenwerkingsovereenkomst tussen de overheidsdienst Sociale Zekerheid en het Belgische Ontwikkelingsagentschap (BTC). Een prima voorbeeld van het delen van expertise.

Gedeelde uitgangspunten

In december 2016 organiseerden wij met onze campagnepartners een slotseminarie. Daar maakten we, bijgestaan door experts, een balans op van de campagneresultaten. Eén van de resultaten is een steeds groeiende eensgezindheid tussen academici, beleidsmakers en praktijkexperts over het belang van sociale bescherming.

Dat België het belang van sociale bescherming hoog inschat, bleek ook al in september 2016, tijdens de jaarlijkse Algemene Vergadering van de Verenigde Naties in New York. Samen met de Wereldbank en de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) huldigde ons land het 'Global Partnership for Universal Social Protection' in. Dit brede samenwerkingsverband zal de uitbouw van wereldwijde sociale bescherming versnellen.

Campagnedelegatie in gesprek met minister De Croo

Tijdens een overleg met onze campagnedelegatie in januari 2017 verklaarde minister van Ontwikkelingssamenwerking Alexander De Croo: "Sociale bescherming is een basismensenrecht. Als je wilt dat mensen hun leven in eigen handen nemen, hebben ze sociale bescherming nodig. Ik wil samen met jullie onderzoeken hoe we dit in de partnerlanden van België kunnen waarmaken."

En nu de praktijk

Het werk is daarmee natuurlijk niet af. Na mondelinge steunbetuigingen en officiële standpunten moet ook de praktijk volgen. Met ons breed campagneverbond, waarin wij een trekkersrol opnemen, blijven we wagen op het beleid.

Binnen de internationale samenwerking heeft België een unieke meerwaarde op het vlak van sociale bescherming. Met de expertise van ons land wordt rekening gehouden. Dit willen we niet alleen duidelijk maken aan onze regering, we willen haar ook aanzetten om er effectief werk van te maken.

België wil universele sociale bescherming helpen realiseren, maar de manier waarop kreeg nog geen vaste plaats in de beleidsnota's van de minister of in de politieke dialoog met partnerlanden.

Onze partnerlanden moeten hun capaciteiten kunnen versterken. Dat kan door het inzetten van Belgische expertise in hun overheidsdiensten en door investeringen in sociale organisaties in het Zuiden. Zij spelen een cruciale rol bij het realiseren van sociale bescherming. Onze aandacht moet ook blijven gaan naar het versterken van democratische instellingen.

De uitbouw van sociale bescherming valt of staat met politieke wil. En die komt er meestal niet vanzelf, maar wordt afgedwongen door een sterk en onafhankelijk sociaal middenveld.

Sociale bescherming = armoedepreventie

Sociale bescherming biedt een antwoord op structurele uitdagingen zoals armoede en onge-

Luc Cortebeek nieuwe IAO-voorzitter

Op 17 juni 2017 werd Luc Cortebeek, onze voormalige voorzitter en erevoorzitter van het ACV, verkozen tot nieuwe voorzitter van de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO).

Deze verkiezing is een oprecht teken van waardering voor zijn persoon, die steeds op zoek gaat naar overleg en compromis. Het is ook een opsteker voor het internationale engagement van de christelijke arbeidersbeweging.

Luc Cortebeek heeft er mee voor gezorgd dat Wereldsolidariteit en haar netwerk hun plaats kregen in het werk van de IAO in de laatste 10 jaar. **Bedankt!**

We kijken ernaar uit om die nauwe en goede samenwerking met hem verder te zetten.

lijkheid. **Volgens Wereldsolidariteit staat de uitbouw van sociale bescherming centraal in een moderne ontwikkelingssamenwerking. Ontwikkelingssamenwerking in de 21e eeuw draait niet langer om enkel het bestrijden van de extreemste vormen van armoede. Het draait om armoedepreventie. Goede systemen van sociale bescherming voorkomen armoede.** Met een inkomensgarantie voor mensen die het moeilijk hebben door ziekte, ouderdom of werkloosheid én met een gegarandeerde toegang tot basisdiensten zoals gezondheidszorg, overstijgt je met sociale bescherming de klassieke 'armoedebestrijding'.

Sterker nog, met een goede sociale bescherming wordt armoedebestrijding grotendeels overbodig! Dat zien we trouwens ook in België. Zonder onze systemen van sociale bescherming zouden 42% van de Belgen in armoede leven. Met onze sociale bescherming is dat 15%.

Hierop zal Wereldsolidariteit de komende jaren inzetten.

Koen Detavenier

Samen met OKRA bezochten de vertegenwoordigers van GK uit Bangladesh enkele rust- en verzorgingstehuizen.

OKRA gaat volop voor recht op sociale bescherming voor ouderen wereldwijd

Ouderenorganisaties uit Noord en Zuid leren van elkaar

In mei 2016 zette OKRA haar deuren open voor onze partnerorganisatie GK uit Bangladesh. Gezondheidsorganisatie GK is zich ervan bewust dat de spectaculaire toename van de levensduur in Bangladesh naast een positieve verworvenheid, ook nieuwe uitdagingen met zich meebrengt. En net zoals OKRA in Vlaanderen, wil GK ouderen verenigen en opkomen voor hun rechten. Redenen genoeg om elkaar beter te leren kennen.

De ontmoetingsweek was een voltrefffer. Overal werden de gasten even hartelijk ontvangen, van het nationaal dagelijks bestuur tot provinciale besturen en lokale trefpunten. **Al snel bleek dat de dagelijkse zorgen van ouderen in België en in Bangladesh veel gelijkenissen vertonen. Iedere oudere heeft nood aan een leefbaar inkomen of pensioen, betaalbare zorg, basismobiliteit en voldoende sociale contacten.**

Het bleef niet bij praten alleen. OKRA liet GK ook kennis maken met het brede gamma van activiteiten dat

ze zelf in hun vitrine hebben: van crea tot sport, van belangenverdediging tot een heuse dagtrip met de OKRA-motorclub van West-Vlaanderen.

Op vraag van GK zorgde OKRA ervoor dat de gasten konden kennismaken met alles wat er zoal in Vlaanderen rond ouderenzorg bestaat: de wetgeving rond pensioenstelsels, een bezoek aan enkele rust- en verzorgingstehuizen, alternatieve woon- en samenlevingsprojecten, de opleiding geriatrie in Gasthuisberg.

Kortom: een week die zowel de Vlaamse als de Bengalese deelnemers gesterkt heeft in hun overtuiging dat samenwerking van sociale bewegingen over de grenzen heen heel belangrijk is.

Leefbaar pensioen en betaalbare zorg wereldwijd

Onder deze slogan voerden OKRA en WS campagne in 2016. En die campagne ging niet onopgemerkt voorbij. Meer dan 250 lokale trepunten organiseerden een activiteit: een getuigenis door een Bangladesh-reiziger, een 'bar mondial', een fondsenwervende activiteit...

Samen verzamelden we 13.000 handtekeningen die we aan minister De Croo overhandigden bij de afsluiting van onze campagne.

En de kers op de taart: **op 1 oktober (internationale dag voor ouderen) dansten meer dan 500 senioren de Waka Waka in het station Antwerpen-Centraal. Op die manier richtten ze (letterlijk) de TV-spots op de rechten van ouderen wereldwijd.** Met, aan de andere kant van de wereld en dus met enig tijdsverschil, GK die net hetzelfde deed.

Leefbaar pensioen en betaalbare zorg wereldwijd, het zal er morgen nog niet zijn, maar OKRA en GK zullen ook de volgende jaren samen de weg verder banen.

Meer dan 500 senioren dansten de Waka Waka in het station Antwerpen-Centraal.

Pasar en Turissol investeren verder in een partnerschap...

De vakbondsorganisatie CASC en haar vrijetijdsorganisatie Turissol uit de Dominicaanse Republiek willen sociaal toerisme. Het uitgangspunt: ook Dominicanen hebben het recht om te genieten van vrije tijd in hun mooie land. Ze klopten aan bij vrijetijdsorganisatie Pasar om hen een stukje op weg te helpen. Die vraag viel niet in dovemansoren. **In juni 2016 liet Pasar enkele Dominicaanse gasten gedurende een hele week kennismaken met alles wat er binnen onze beweging zoal aan sociaal toerisme bestaat:** van de reizen van Samana, Govaka, Intersoc, Femma en Kazou tot de Pasarcamping in Nieuwpoort. Wat kan de rol zijn van de overheid op vlak van (sociaal) toerisme? Een gesprek met het 'steunpunt vakantieparticipatie' van toerisme Vlaanderen was inspirerend. Via contacten met sociale economie projecten en met de vakbondscentrale Voeding en Diensten die het horecapersoneel verenigt werd ook de sociaaleconomische invalshoek aangesneden. Het werd een boeiende week! Zowel Pasar, Turissol als Wereldsolidariteit leer-

den veel over sociaal toerisme, maar vooral over het recht op vrije tijd als een fundamenteel mensenrecht.

In oktober 2016 trokken twaalf vertegenwoordigers van Pasar op hun beurt naar de Dominicaanse Republiek. En ze kwamen met een rugzak vol verhalen terug. Enthousiaste verhalen, over de pracht van de natuur en het zalige klimaat, over de vriendelijke mensen, over het vruchtbare land. Maar ook bezorgde verhalen, over het totale gebrek aan sociale bescherming voor de helft van de bevolking, over een toeristische topbestemming waarvan de opbrengsten grotendeels in buitenlandse handen verdwijnen. En met hoopvolle verhalen over de sterke organisaties die ze er ontmoet hebben, over de manier waarop CASC en Turissol opkomen voor vrije tijd voor de Dominicanen.

Geïnteresseerd in deze verhalen? Een ervaringsreiziger uitnodigen is de beste manier om er meer over te weten te komen. (katrien.liebaut@wsm.be)

...en ook jongerenorganisaties uit Noord en Zuid leren van elkaar

Interimwerk, contracten van bepaalde duur, verplicht deeltijds werk... heel wat jongeren in Vlaanderen hebben er mee te maken. **Acht KAJ-leden, zelf tewerkgesteld in precaire arbeidssituaties, trokken naar de KAJ (JOC) in Peru op uitwisselingsreis.** Schoenpoetsers, huisarbeidsters, straatverkopers: ook in Peru is vast werk vinden voor jongeren heel moeilijk.

En al was de vreemde taal soms een hindernis, toch begrepen de jongeren elkaar. Allemaal dromen ze van een toekomst met een goede job en een fatsoenlijk inkomen om van te leven. En er zijn natuurlijk ook de

momenten waarop taal niet nodig is om te communiceren: tijdens een leuke voetbalmatch of een gezellig feestje bijvoorbeeld.

Tijdens boeiende reflectiemomenten werden ideeën uitgewisseld over de manier waarop de twee organisaties jongeren kunnen verenigen en bewustmaken van hun rechten.

Het partnerschap tussen KAJ Vlaanderen en JOC Peru krijgt in 2017 een vervolg met een tegenbezoek van Peruaanse jongeren aan ons land.

Annemie Janssens

in memoriam: Emma S. Manuel
Erevoorzitster AHW-Filipijnen
3/7/1956 - 3/4/2017